

Nr 232

Av herr **Arrhén**, om viss förändring av tjänsten som bokbindare vid kungl. biblioteket.

Kungl. biblioteket har under de sista åren varit föremål för genomgripande rationaliseringar. Dessa har nödvändiggjorts av främst två skäl: dels har statsmakterna nära fördubblat anslaget för bokinköp och -bindning för att biblioteket på ett tillfredsställande sätt skulle kunna fullfölja sin uppgift icke blott som landets nationalbibliotek utan även som det humanistiskt-samhälletsvetenskapliga universitetsbiblioteket för huvudstaden, dels har denna arbetsökning inte åtföljts av någon personalökning ens i tillnärmelsevis motsvarande utsträckning.

Riksbibliotekariens petita vittnar om vilka ökade arbetsbördor som måst läggas på redan tillgänglig personal, och man måste beklaga, hur litet av hans önskemål som departementschefen ansett sig kunna ta upp i årets statsverksproposition. Det är nämligen uppenbart, att den styvmoderliga behandlingen i personalhänseende icke avhållit biblioteket från att med all makt söka fylla sina delvis nya uppgifter. De senaste årsberättelsernas uppgifter om förvärvad litteratur talar sitt tydliga språk härvidlag. Det är också allmänt omvitnat bland forskarna, att biblioteket numera tillgodoser deras berättigade önskemål om litteratur på ett helt annat sätt än förut.

Samtidigt med att inköpsanslagen ökats har emellertid som bekant icke blott bokpriserna stigit utan även inbindningskostnaderna. Inbindningen, som är ofrånkomligt nödvändig för att biblioteket skall kunna tillhandahålla sin förvärvade litteratur på tillfredsställande sätt, finansieras emellertid på samma anslag som inköpen. För att förvärven icke skulle minskas i antal har biblioteket därför rationaliserat inbindningen på ett sätt som redan väckt berättigad uppmärksamhet såväl inom som utom landet.

På den 1953 inrättade bokvårdssektionen inom biblioteket har nya bokbandstyper experimenterats fram, vilka möjliggjort att binda den starkt ökade mängden av betydelsefull litteratur i oförminskad utsträckning, medan samtidigt bindningskostnadernas procentuella andel i det för inköp och bindning gemensamma anslaget minskats under det internationellt vedertagna talet 25—35 % och stannat vid 20 %. Såsom framgår av bibliotekets årsberättelser har nämligen mindre frekventerat tryck, som ändå av olika skäl måste bevaras, bundits i ett inom biblioteket konstruerat prisbilligt band, som också framställes på bibliotekets eget bokbinderi, Av sådana s. k. konstläderpappband framställdes 1953 121 st., 1954 1 807 st., 1955 2 642 st. till en materialkostnad av 0: 50 kronor per band, medan medelpriset för ett hos stadens bok-

bindare beställt band uppgår till 15 kronor (det gäller tidskrifter). Hela antalet band 4 570 st. har alltså i bibliotekets billiga band kostat: i material 2 285 kronor, i arbetslöner (för småningom två biträden) 13 331 kronor eller tillsammans 15 616 kronor, men skulle, om denna rationalisering ej genomförts, ha kostat 68 550 kronor. Besparingen, 52 934 kronor har kunnat begagnas för att täcka de ökade behoven av hos bokbindare beställda band, vilka därför också har kunnat ökas.

Att dessa rationaliseringar kunnat genomföras har biblioteket i betydande utsträckning att tacka sin bokbinderiförman, som svarat för nykonstruktionerna. Betydande besparingar har han därjämte tillfört biblioteket genom att själv vara i stånd att restaurera medeltida handskrifter och gamla bokband, ett grannliga arbete, som kräver speciell utbildning. Utfört affärsmässigt, i den mån det går att beställa, brukar sådan restaurering kräva 200—400 kronor per band. Bokbinderiförmannen har för detta ändamål genomgått särskild utbildning vid Bibliothèque Nationale i Paris.

Med hänsyn till de avsevärt ökade arbetsuppgifter och det ökade ansvar, som bokbinderiets ledare genom dessa förändrade arbetsförhållanden tilldelats, har riksbibliotekarien i sina petita under p. 8 begärt, att en e. o. bokbindarbefattning i lönegraden Ce 12 uppflyttas till lönegraden Ce 14 (Ce 12: 15 d₁ till Ce 14: 16) innebärande en ökning av 348 kronor.

Att statens lönenämnd icke funnit tillräckliga skäl tillstyrka detta förslag måste bero på att tjänstemannen i fråga enligt tidigare arbetsuppgifter benämnts bokbindare. Efter bibliotekets omorganisation är emellertid hans befattning icke längre bokbindarens utan bokbinderiförmannens, jämförlig i första hand med riksarkivets bokbinderiförman, placerad i Ce 16, och i andra hand med riksantikvarieämbetets förste konserveringsbiträde (Ce 14), bokbinderiförmännen vid universitetsbiblioteken i Uppsala och Lund (båda placerade i Ce 14).

När kungl. bibliotekets bokbinderiförman alltjämt avlönas som bokbindare i Ce 12 framstår detta icke blott som en löneteknisk orättvisa. Biblioteket löper med en sådan placering fara att förlora en i det förevarande fallet enastående kapacitet, så mycket farligare som det råder stor brist på så yrkeskickliga hantverkare i affärslivet, som bjuder ännu större löneförmåner.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen med bifall till riksbibliotekariens petita måtte besluta om förändring av tjänsten bokbindare i Ce 12 till bokbinderiförman i Ce 14 samt anvisa erforderliga medel härför under åttonde huvudtiteln, bidrag till kungl. biblioteket.

Stockholm den 26 januari 1956

Erik Arrhén